

GRÓDEK, gm. Hrubieszów

Dawny gród Wołyń - fot. Krzysztof Wasilczyk®

To najatrakcyjniejsze archeologicznie miejsce na Lubelszczyźnie. Zlokalizowano tutaj około 50 stanowisk, w tym zespół kilku osad i cmentarzysk towarzyszących grodzisku (tzw. „Zamczysko”, staroruski Wołyń) na czele. Pozostałe reprezentują całe prądzieje, od epoki kamienia aż do późnych faz średniowiecza. Miejsce największej koncentracji znalezisk, to położony u ujścia Huczwy do Bugu i rozciągnięty się wzdłuż jego doliny na południe wielki (1,5 km) lessowy ostaniec. Tutaj odbyły się też najstarsze wykopaliska na Lubelszczyźnie, przeprowadzone ok. 1817 r. przez Zorjana Dołęgę-Chodakowskiego. Z obszaru miejscowości pochodzą również kolekcje ze zbieranych na powierzchniach pół setek (tysięcy) zabytków – od krzemiennych narzędzi: siekier, dłut, wiórowców; toporów kamiennych, poprzez ozdoby i militaria z epoki brązu; fibule, sprzączki, paciorki, importy z okresu rzymskiego; po enkolpiony, krzyżyki; kamienne i gliniane ikony, gliniane pisanki, militaria z wczesnego średniowiecza oraz monety z różnych epok.

Goci założyli tutaj cmentarzysko birtualne, największe w kręgu kultur gockich. Zbadano dotąd zaledwie 226 grobów; natomiast czytelne są trzy utworzone przez nie kręgi. Natrafiono na sarmacki grób niszowy; pochówek psa; żółwie w grobach; oraz na pochówki naruszone rytualnie. Najważniejsze zabytki: paciorki z koralu; zawieszka z niklu; fibule platerowane cyną, naczynie terra sigillata z Azji Mniejszej. Interesujące są sąsiadujące z cmentarzyskiem ślady po gockiej osadzie kupieckiej z wieloma importami rzymskimi.